

Úvodní slovo

Jiří Ševčík, Monika Mitášová, Eva Krátká

Dvoudenní mezinárodní symposium věnované kritické reflexi uměno-
vědných antologií uspořádalo ve dnech 10. – 11. dubna 2008 na půdě
Akademie výtvarných umění v Praze Vědecko-výzkumné pracoviště
AVU ve spolupráci s Inštitútom umenia a vedy VŠVU a Katedrou
teórie a dejín umenia VŠVU v Bratislavě.

Předmětem dlouhodobého výzkumu VVP AVU a IUV VŠVU je
reflexe programových textů, dokumentů a manifestů umění 20. století.
Symposium otevřelo transdisciplinární prostor pro česko-slo-
venskou diskuzi o pojmu a problému antologie, antologického psaní
dějin a teorie umění v kontextu tří dosud vydaných antologií přípra-
vených na obou pracovištích: 1. *České umění 1938–1989. Programy,
kritické texty, dokumenty* (Praha 2001), připravené týmem VVP AVU;
2. *Utopien und Konflikte. Dokumente und Manifeste zur Tschechischen
Kunst 1938–1989* (Ostfildern 2007), aktualizovaná a revidovaná
podoba předešlé, české antologie, publikovaná ve spolupráci s ZKM
Karlsruhe; 3. *Slovenské výtvarné umenie 1949–1989* (Bratislava 2006),
vydané Janou Geržovou na IUV VŠVU v Bratislavě.

Obecnější otázky symposia se týkaly antologie jako žánru psaní
o dějinách a teorii umění, problému antologizace historie a „antologic-
kých dějin“ umění v mezinárodním kontextu. Příspěvky se zaměřily
na problém dějin a současnosti antologie, jejího jazyka a autorství, na
vytěsněné problémy a zamlčené rámce antologického psaní a na jeho
mytizační a demytizační funkce. V kritické reflexi antologií věnované
speciálně umění Čech a Slovenska 20. století a v kontextu překlado-
vých antologií vyvstal problém (a)symetrických dějin a paralelních
historií umění 20. století – problém homogenosti kultury, insce-
nace jejich odlišností a potlačené minulosti. Tematicky a žánrově
se příspěvky pohybovaly od konkrétních případových studií přes

obecněji formulovaná témata až k hodnotícím i teoretickým reflexím z uměleckohistorické, literárněvědné, obecně historické či filozofické perspektivy.

Reakce na jednotlivé referáty a závěrečná diskuze se dotýkaly především povahy a struktury obou antologií, poukázaly takřka mimoděk a spontánně na problém, jakými ustavujícími metaforami a zkratkami uchopujeme v antologiích problémy současného umění, a tematizovaly otázku stálého doplňování a opravování antologií. Otevřené zůstávají přitažlivé a obtížné otázky: Na co při interpretaci umění 20. století v antologiích zapomínáme? Jak a proč jsou zamlčovány a vytěšňovány institucionální a politické rámce? Kde a proč jsou pomíjeny menšinové proudy, hnutí, média, neintegrovatelné impulzy a digrese mimo rámec etablovaných modelů a ustálených periodizací dějin umění? Je možné kriticky hovořit o antologiích jazykem postkoloniálních diskuzí?

Sborník uvádí referáty v pořadí, v jakém byly předneseny, a je doplněn o další tři texty, které nemohly z různých důvodů zaznít. Kromě příspěvků jsou zde publikovány zkrácené záznamy diskuzí, které téma symposia vztáhly i k latentním, dosud málo tematizovaným problémům.